

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA E POLITIKËS MONETARE DHE E HULUMTIMIT

"PËR PËRDORIM TË BRENDSHËM"

**Treguesit më të rinj makroekonomikë
Rishikimi i gjendjes aktuale**

Qershor, 2024

Treguesit më të rinj makroekonomikë

Rishikimi i gjendjes aktuale – ndikimi ndaj politikës monetare

Rishikimi i gjendjes aktuale synon të japë një pasqyrë të të dhënave më të fundit makroekonomike (mars – maj 2023) dhe një krahasim me projeksionet më të fundit makroekonomike (prill 2022). Kjo do të vërtetojë se si gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të projeksioneve. Rishikimi është përqendruar në ndryshimet e supozimeve dhe të realizimeve të jashtme në variablat e brendshme dhe si janë pasqyruar këto ndryshime në mjedisin e drejtimit të politikës monetare.

Projeksionet e fundit të organizatave ndërkombëtare¹ tregojnë për perspektiva pak më të favorshme për rritjen ekonomike globale për periudhën 2024-2025. Rreziqet për rritjen globale vlerësohen si të balancuara. Në të njëjtën kohë, tensionet e rritura gjeopolitike përfaqësojnë faktorin kryesor të pafavorshëm të rreziqut në afat të shkurtër, me një efekt të mundshëm të pafavorshëm në çmimet e energjisë dhe tregjet financiare. Rreziqet e mbetura rrjedhin nga një ulje e ngadaltë e inflacionit dhe mbajtja e politikës monetare të shtrënguar për një periudhë më të gjatë kohore, e cila rrit cenueshmërinë e vendeve me borxhe të larta dhe krijon rreziqe për stabilitetin financiar, si dhe nga rritja më e dobët se sa pritej prej Kinës.

Nga ana tjetër, rreziqet e favorshme për rritjen globale lidhen me lëvizjet e mundshme më të favorshme të çmimeve të produkteve primare, veçanërisht të produkteve të energjisë, tendencave të mëtejshme favorizuese në tregjet e punës, qetësimin e tensioneve gjeopolitike, rimëkëmbjen më të shpejtë ekonomike të Kinës dhe përdorimi më i fortë i kursimeve të akumuluar, veçanërisht në vendet e zhvilluara.

Parë përmes treguesve të veçantë sasiorë të mjedisit të jashtëm domethënës për ekonominë e Maqedonisë, vlerësimet për rritjen e kërkesës së huaj efektive dhe për inflacionin e jashtëm efektiv për periudhën 2024-2025 janë pothuajse të pandryshuara në krahasim me projeksionet e prillit. Për sa i përket kursit të këmbimit, pritet një vlerë pak më e fortë e dollarit amerikan në raport me euron në të dy vitet, krahasuar me vlerësimet e prillit. Në çmimet botërore të produkteve parësore janë bërë rishikime në rritje në periudhën 2024-2025, por megjithatë pritet që çmimet të bien më së shumti në vitin 2024 dhe rritja e tyre në vitin 2025.

Megjithatë, lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të lëndëve të para janë jashtëzakonisht të paqëndrueshme dhe të ndikuara fuqishëm nga zhvillimet që lidhen me luftën në Ukrainë dhe konfliktin ushtarak në Lindjen e Mesme, gjë që krijon pasiguri të madhe për dinamikën dhe efektet e tyre të ardhshme në ekonominë globale dhe të brendshme.

Për sa i përket normës së interesit të huaj EURIBOR me maturim njëmuor, vlerësimi për vitet 2024 dhe 2025 është rishikuar lehtësisht në rritje, por vlerësimi për lëvizjen e tij në rënie graduale është ruajtur. Në të njëjtën kohë, BQE-ja në seancën e qershorit 2024 mori vendim për uljen e tre normave referente të interesit me 0,25 pikë përqindjeje, duke theksuar se pavarësisht uljes, ajo ruan ende shtrëngimin e politikës monetare. Vendimi u miratua në kushtet e ngadalësimit të ndjeshëm të normës së inflacionit krahasuar me kulmin e arritur në fund të vitit 2022 dhe uljes së pritjeve inflacioniste. Në të njëjtën kohë, vlerësimet për inflacionin në ciklin e projeksioneve të qershorit janë rishikuar lehtësisht në rritje, ndërkohë që pritet ende një ngadalësim i tij. Kështu, inflacioni vlerësohet të jetë përkatësisht 2,5% dhe 2,2% në 2024 dhe 2025, dhe më pas do të ulet në 1,9% në vitin 2026². Sa i përket projeksioneve për rritjen ekonomike, është bërë një rishikim në rritje për vitin 2024 dhe do të arrijë në 0,9%, pas së cilës pritet një rikuperim më i fortë i ekonomisë dhe ritme rritjeje prej 1,4% dhe 1,6% në vitin 2025 dhe 2026, të ngjashme me projeksionet e marsit³.

¹ Sipas raportit të Rishikimit Ekonomik të OECD-së, maj 2024.

² Marsi parashikoi shkallë inflacioni prej 2,3%, 2,0% dhe 1,9% përkatësisht në 2024, 2025 dhe 2026.

³ Në projeksionet e marsit, rritja e parashikuar e PBB-së ishte 0,6% në 2024, 1,5% në 2025 dhe 1,6% në 2026.

Treguesit e fundit nga ekonomia vendase flasin për një tablo makroekonomike që nuk anon shumë nga parashikimet e prillit. Në tremujorin e parë të 2024, rritja reale e PBB-së u përshpejtua pak dhe arriti në 1,2% me bazë vjetore (rritje nga 0,9% në tremujorin e mëparshëm), me rritje të mëtejshme në baza tremujore (sipas të dhënave të rregulluara sezonale dhe kalendarike të EShS-së). Arritja është në përputhje me pritjet për përshpejtim të rritjes në tremujorin e parë, por është pak më e moderuar në krahasim me ciklin e projeksionit të prillit (1,7%). E analizuar sipas komponentëve, rritja rezulton nga kontributi pozitiv i kërkesës së brendshme, me rritje në të tre komponentët e saj, veçanërisht investimet bruto, në kushtet e rritjes së investimeve në mjete fikse dhe inventarë.

Nga ana tjetër, eksportet neto kanë një kontribut negativ, në kushtet e rënies së eksporteve dhe rritjes së vogël të importeve të mallrave dhe shërbimeve. Të dhënat me frekuencë të lartë për tremujorin e dytë të 2024 aktualisht janë të kufizuara. Për momentin, të dhënat e muajit prill tregojnë për një rritje të lartë reale të qarkullimit vjetor në totalin e tregtisë, ndërkohë që prodhimi industrial ka shënuar rënie të lehtë. **Në maj 2024, shkalla vjetore e inflacionit u përshpejtua lehtë dhe arriti në 4,5%** (4% në muajin paraardhës), por është pak më poshtë normës së ciklit të projeksionit të prillit, e cila vjen si pasojë e devijimit të çmimeve të ushqimeve. Në të njëjtën kohë, shkalla vjetore e inflacionit rrjedh kryesisht nga komponenti bazë, i cili gjithashtu është në përshpejtim. Rritje pak më të lartë shënuan edhe çmimet e produkteve energjetike, ndërsa rritja e komponentit ushqimor u ngadalësua, pjesërisht si pasojë e bazës së lartë krahasuese. **Pritjet e konsumatorëve**, të pasqyruara në anketat e majit për lëvizjen e çmimeve në periudhën e ardhshme janë dukshëm më të favorshme krahasuar me prill, pra pritjet për ulje të çmimeve janë më të theksuara. **Dallimi në raport me inflacionin në Eurozonë** sipas të dhënave të prillit është ende e vogël.

Rishikimet për çmimet e importit janë në rritje dhe ende ekzistojnë pasiguritë dhe rreziqet rritëse lidhur me dinamikën e ardhshme të çmimeve të produkteve primare në bursa për shkak të tensioneve gjeopolitike dhe ndryshimeve klimatike.

Rezervat valutore në fund të majit 2024 arrijnë në 4,293.6 milionë euro. Analiza e treguesve të mjaftueshmërisë së rezervave valutore tregon se ato janë ende në zonën e sigurt. Të dhënat për shkëmbimin e tregtisë së jashtme në prill 2024 tregojnë për një deficit tregtar për tremujorin e dytë të vitit, i cili është në pajtim me pritshmëritë nga projeksioni i prillit. Të dhënat për operacionet e këmbimit, në dekadën e dytë të majit, tregojnë për flukse neto hyrëse nga transferet private, të cilat aktualisht janë lehtësisht më të ulëta në krahasim me projeksionin e prillit. Deficiti i realizuar në llogarinë rrjedhëse të bilancit të pagesave në tremujorin e parë të vitit 2024 është më i lartë se sa pritej sipas projeksionit të prillit, ndërsa në të njëjtën kohë flukset neto janë më të ulëta të realizuara në llogarinë financiare.

Sa i përket lëvizjeve në sektorin monetar, totali i depozitave në prill 2024 është më i lartë me 9,6% me bazë vjetore, me rritje vjetore për tremujorin e dytë prej 9,2% sipas projeksionit të prillit. Totali i kredive për sektorin privat në prill 2024 është më i lartë me 6,8%, me rritje vjetore për tremujorin e dytë prej 6,0% sipas projeksionit të prillit. Rritja e kredive të reja të miratuara ka ardhur në rritje që nga fillimi i vitit, si rezultat i të dy llojeve të sektorëve (ndërmarrje dhe amvisëri). Konkretisht, shumica e totalit të kredive të reja të miratuara për sektorin privat në 12 muajt e fundit, në prill, mesatarisht ka shënuar rritje vjetore.

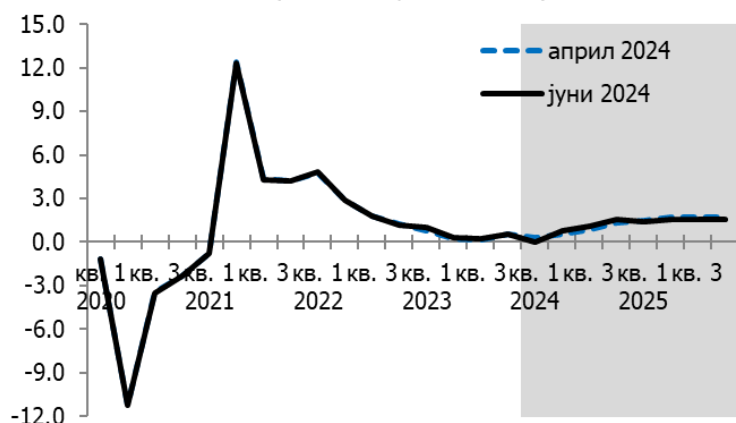
Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në periudhën janar-prill 2024 është realizuar deficit prej 14.409 milionë denarë, ose 43,0% e deficitit të planifikuar për vitin 2024. Deficiti buxhetor financohet nga huamarrja neto e shtetit në tregjet e brendshme dhe të jashtme, me rritjen e depozitave të shtetit në Bankën Popullore.

Arritjet e fundit në treguesit makroekonomikë janë aktualisht afër pritshmërive nga projeksionet e fundit. Shkalla vjetore e inflacionit në muajin maj u përshpejtua

lehtësisht, por më e moderuar nga sa pritej, pra është pak nën normën e parashikuar, por gjithsesi mbi mesataren historike. Përshpejtimi i inflacionit të përgjithshëm rrjedh kryesisht nga komponenti bazë. Sinjalet nga anketat e majit të Komisionit European për pritjet inflacioniste janë dukshëm më të favorshme, pra janë më të theksuara pritjet për ulje të çmimeve në periudhën e ardhshme. Për sa i përket çmimeve të produkteve parësore në bursa, parashikimet e fundit për periudhën e ardhshme janë rishikuar në rritje dhe konteksti i paqëndrueshëm gjeopolitik vijon të krijojë pasiguri dhe rreziqe rritëse për periudhën e ardhshme. Rritja e ekonomisë së brendshme në tremujorin e parë të vitit 2024 u përshpejtua lehtësisht, por është nën atë të parashikuar dhe të dhënat e disponueshme për tremujorin e dytë 2024 janë aktualisht të pamjaftueshme për të kuptuar dinamikën e aktivitetit ekonomik. Lëvizjet në tregun valutor janë ende të favorshme, me një fluks të mëtejshëm solid të valutës në tregun valutor. Potenciali depozitues i bankave vazhdon të rritet, me dinamikë të ngjashme me pritshmëritë, me rritje kreditore pak më të fortë se sa ishte parashikuar.

Селектирани макроекономски показатели ^{1/}							2023																2024								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	јан.	фев.	март	Кв.1	април	мај	јуни	Кв.2	јули	август	септ.	Кв.3	окт.	ноем.	дек.	Кв.4	2023	јан.	фев.	март	Кв.1	април	мај	
I. Реален сектор индикатори																															
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ^{1/2}																															
	2,8	1,1	2,9	3,9	-4,7	4,5	2,2				1,4				0,9				1,0				0,9	1,0				1,2			
Индустриско производство ^{1/3}																															
стапка на промена (годишна)	3,4	0,2	5,4	3,7	-9,5	1,4	-0,2	-2,3	1,0	1,2	0,1	-1,6	6,1	3,7	2,7	-1,7	-5,1	4,5	-0,6	9,9	-2,4	-5,8	0,4	0,6	2,9	0,3	-10,5	-3,0	-1,1		
кумулятивна просечна стапка	3,4	0,2	5,4	3,7	-9,5	1,4	-0,2	-2,3	-0,5	0,1	0,1	-0,3	1,0	1,5	1,5	1,0	0,3	0,8	0,8	1,7	1,3	0,6	0,6	0,6	2,9	1,5	-3,0	-3,0	-2,6		
Инфлација ^{1/4}																															
ЦПИ Инфлација (годишна) ^{1/5}	-0,2	2,4	0,9	0,4	2,3	4,9	18,7	17,1	16,7	14,7	16,1	13,0	11,3	9,3	11,2	8,4	8,3	6,6	7,7	3,5	3,1	3,6	3,4	3,6	3,2	3,0	4,0	3,4	4,0	4,5	
ЦПИ Инфлација (кумулятивна просечна)	-0,2	1,4	1,5	0,8	1,2	3,2	14,2	17,1	16,9	16,1	16,1	15,3	14,5	13,6	13,6	12,8	12,2	11,5	11,5	10,7	9,9	9,4	9,4	9,4	3,2	3,1	3,4	3,4	3,6	3,8	
Базична инфлација (кумулятивна просечна)	1,3	2,3	1,5	0,5	0,9	2,4	7,1	10,8	10,6	10,2	10,2	10,2	9,9	9,6	9,6	9,3	9,0	8,7	8,7	8,5	8,2	8,0	8,0	8,0	5,1	4,9	5,0	5,0	4,7	4,9	
Базична инфлација (годишна) ^{1/5}	1,0	2,8	1,4	-0,3	1,9	2,9	10,8	10,8	10,4	9,5	10,2	10,1	8,9	8,2	9,1	7,4	7,1	6,3	7,0	6,2	6,2	5,4	5,9	5,5	5,1	4,7	5,1	5,0	4,1	5,5	
Работна сила																															
Стапка на невработеност ^{1/1}	23,7	22,4	20,7	17,3	16,4	15,7	14,4				13,3				13,1				12,8				13,0	13,1				12,9			
II. Фискален сектор индикатори																															
(Централен Буџет и Буџети на фондови)																															
Вкупни буџетски приходи	169.356	179.673	188.505	203.822	189.554	218.021	243.085	19.268	18.749	27.991	66.009	21.207	22.294	21.639	65.140	22.594	22.005	21.728	66.326	26.865	24.128	28.677	79.669	277.144	21.448	23.193	24.777	69.418	28.901		
Вкупни буџетски расходи	185.407	196.561	200.071	217.445	243.421	256.906	278.596	20.681	23.003	25.849	69.533	30.183	24.814	30.202	85.199	26.057	22.007	22.249	70.313	24.370	27.518	41.633	93.521	318.566	26.948	28.897	28.240	84.085	28.643		
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16.051	-16.888	-11.566	-13.623	-53.867	-38.885	-35.511	-1.413	-4.254	2.142	-3.524	-8.976	-2.520	-8.563	-20.059	-3.464	-3	-521	-3.987	2.495	-3.390	-12.956	-13.852	-41.422	-5.500	-5.704	-3.463	-14.667	259		
Буџетско салдо (% од БДП) ^{1/}	-2,7	-2,7	-1,8	-2,0	-8,0	-5,3	-4,4	-0,2	-0,5	0,2	-0,4	-1,0	-0,3	-1,0	-2,3	-0,4	0,0	-0,1	-0,5	0,3	-0,4	-1,5	-1,6	-4,8	-0,6	-0,6	-0,4	-1,6	0,0		
III. Финансиски индикатори ^{1/6}																															
Парична маса (M4), годишна стапка на раст																															
	6,2	5,1	11,8	9,3	6,9	7,0	5,1	4,5	5,7	6,9	6,9	8,6	10,5	11,4	11,4	10,6	9,8	8,8	8,8	8,3	7,4	8,7	8,7	8,7	10,0	9,5	9,5	9,5	9,3		
Вкупни кредити, годишна стапка на раст																															
Вкупни кредити на население	-0,1	5,4	7,3	6,0	4,7	8,3	9,4	8,5	7,7	6,6	6,6	6,3	6,5	6,5	6,4	5,8	6,4	5,8	5,8	5,3	5,2	5,1	5,1	5,1	5,7	6,5	6,1	6,1	6,8		
Вкупни кредити на претпријатија	7,0	9,2	10,3	10,5	8,0	7,8	7,3	7,4	7,2	6,8	6,8	6,7	6,5	6,4	6,4	6,4	6,7	6,4	6,4	6,3	6,5	6,7	6,7	6,7	6,9	7,2	6,8	6,8	7,0		
Вкупни кредити на претпријатија	-5,3	2,3	4,5	1,9	1,1	8,7	11,5	9,7	8,2	6,2	6,2	5,9	6,5	6,5	6,5	5,0	5,8	5,1	5,1	4,1	3,8	3,3	3,3	3,3	4,3	5,9	5,4	5,4	6,6		
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ^{1/7}																															
Вкупни депозити на население	6,1	5,0	12,1	9,0	5,7	7,5	4,9	4,5	5,9	6,9	6,9	8,7	10,7	11,6	11,6	11,2	10,2	9,0	9,0	8,3	7,4	9,1	9,1	9,1	10,3	9,6	9,6	9,6	9,6		
Вкупни депозити на население	2,5	6,1	9,5	7,9	4,6	7,1	5,8	5,9	6,3	8,4	8,4	8,3	8,7	8,8	8,8	8,4	7,0	6,8	6,8	6,8	7,1	7,9	7,9	7,9	7,8	8,6	8,7	8,7	10,8		
Вкупни депозити на претпријатија	13,4	2,1	9,5	14,6	10,1	11,6	3,7	2,6	5,7	5,9	5,9	12,0	17,8	19,7	19,7	18,9	19,0	15,7	15,7	14,1	9,8	13,2	13,2	13,2	15,9	12,3	12,2	12,2	8,0		
Каматни стапки ^{1/8}																															
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3,75	3,25	2,50	2,25	1,50	1,25	4,75	4,75	5,25	5,50	5,50	5,50	5,75	6,00	6,00	6,00	6,15	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	
Активни каматни стапки																															
денарски	7,0	6,6	6,1	5,6	5,2	4,9	4,6	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,2	5,3	5,2	5,6	5,7	5,7	5,7	5,8	5,8	5,7	5,7	5,4	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9		
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5,7	5,3	4,9	4,6	4,3	4,1	4,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	5,3	5,3	5,2	5,3	5,2	5,2	5,1	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0	5,1	5,0		
Пасивни каматни стапки																															
денарски	2,5	2,2	2,0	1,9	1,5	1,2	1,1	1,3	1,4	1,5	1,4	1,6	1,6	1,8	1,7	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,2	2,3	2,2	1,8	2,2	2,3	2,3	2,2	2,3		
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1,0	0,9	0,8	0,8	0,6	0,5	0,4	0,6	0,7	0,8	0,7	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	1,0	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4		
IV. Надворешен сектор индикатори																															
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)																															
Биланс на тековна сметка (% од БДП) ^{1/}	-252,5	-78,3	22,38	-334,7	-318,0	-329,0	-797,4	-17,0	18,4	91,4	92,8	-94,6	22,6	-52,9	-124,9	129,2	28,3	81,7	239,2	3,5	1,7	-117,0	-111,7	95,3	-38,6	-82,2	-64,1	-185,0			
Биланс на тековна сметка (% од БДП) ^{1/}	-2,6	-0,8	0,21	-3,0	-2,9	-2,8	-6,1	-0,1	0,1	0,7	0,7	-0,7	0,2	-0,4	-0,9	0,9	0,2	0,6	1,8	0,0	0,0	-0,9	-0,8	0,7	-0,3	-0,6	-0,4	-1,3			
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ^{1/9}																															
Трговски биланс (% од БДП) ^{1/9}	-1786,2	-1816,2	-181,9	-2007,7	-1816,6	-2715,7	-3829,7	-228,1	-196,1	-209,3	-633,5	-195,6	-215,2	-241,9	-652,6	-201,4	-309,6	-210,3	-721,3	-277,6	-239,2	-301,5	-818,2	-2825,7	-249,8	-287,1	-270,5	-807,5	-308,3		
Увоз (во милиони ЕУР)	-18,0	-18,1	-16,9	-17,8	-16,7	-22,9	-29,4	-1,7	-1,4	-1,5	-4,6	-1,4	-1,6	-1,2	-4,8	-1,5	-2,0	-1,5	-5,3	-2,0	-1,8	-2,2	-6,0	-2,0	-1,7	-2,0	-1,9	-5,5	-2,1		
Извоз (во милиони ЕУР)	-6,176,5	-6.834,9	-7676,3	-8441,0	-7.594,5	-9.638,3	#####	-849,4	-915,0	-995,2	-2759,6	-857,3	-985,1	-936,0	-2278,3	-897,4	-864,8	-947,8	-2210,0	-983,2	-957,5	-959,8	-2900,5	-11148,5	-800,5	-944,3	-992,6	-2737,4	-1.017,5		
Баланс на раст на увозот (годишна)	4.390,3	5.018,7	5872,4	6433,3	5.777,9	6.922,6	8.301,2	621,3	718,9	785,9	2126,1	1988,7	661,7	769,9	694,1	2125,7	696,0	737,4	2982,3	705,6	718,4	658,4	2980,3	8322,8	550,6	657,2	722,1	1929,9	709,2		
стапка на раст на увозот (годишна)	6,5	10,7	12,3	10,0	-10,0	26,9	25,9	5,0	-6,9	-5,1	-10,4	-29,2	-21,2	-6,2	-6,5	-11,5	-4,5	-11,8	-14,2	-10,4	-11,3	-4,4	-5,4	-7,2	-8,1	-5,8	3,2	-0,3	18,2		
стапка на раст на извозот (годишна)	7,4	14,3	17,0	9,6	-10,0	19,8	19,9	13,8	7,2	8,7	9,6	-3,1	4,8	6,4	-1,5	3,9	-11,8	-3,0	-3,5	-8,9	0,1	1,3	-2,8	0,3	-11,4	-8,6	-8,1	-9,2	7,2		
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)																															
	316,9	179,9	603,7	363,3	154,7	-387,5	-654,2	-18,1	-62,9	-62,2	-143,3	-71,7	-43,7	-7,0	-122,4	-12,4	-45,3	6,6	-51,2	-40,4	-61,9	-103,9	-206,2	-523,1	-64,3	-64,2	-107,4	-235,9			
Надворешен долг																															
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7.216,6	7.372,5	7.843,7	8.154,4	8.536,1	9.576,6	10.790,0				11.057,2				11.393,0				11.076,2				11.462,7	11.462,7							
јавен сектор	3.445,3	3.461,8	3.756,2	3.836,6	4.301,5	4.802,0	5.206,8				5.394,7				5.545,6				5.578,5				5.578,5	5.578,5							
јавен сектор/БДП (во %)	35,1	34,5	35,1	34,2	40,4	40,9	39,9				40,9				40,6				40,6				40,9	40,9							
приватен сектор	3.771,2	3.910,7	4.087,5	4.317,8	4.234,6	4.774,6	5.583,2				5.662,6				5.847,4				5.838,1				5.884,2	5.884,2							
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74,7	73,4	73,3	72,7	80,3	81,6	82,8				81,0				83,9				81,1				83,9	83,9							
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР) ^{1/10}																															
	2.613,4	2.336,3	2.867,1	3.262,6	3.359,8	3.643,3	3.862,9	3.775,6	3.900,4	4.159,2	4.159,2	4.123,7	4.174,7	4.189,7	4.189,7	3.801,7	3.934,2	3.901,7	3.901,7	3.920,6	3.963,7	4.538,5	4.538,5	4.538,5	4.337,3	4.348,1	4.287,1	4.287,1	4.329,0		

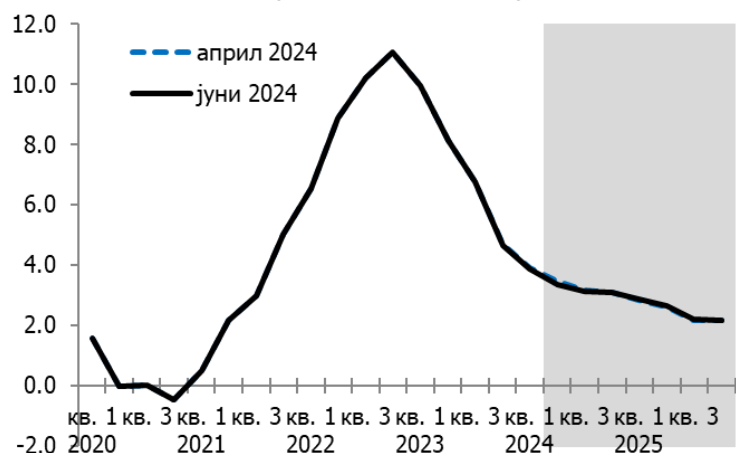
Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Vlerësimet për rritjen e kërkesës së huaj për periudhën 2024-2025, janë pothuajse të pandryshuara në krahasim me parashikimet e prillit.

Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

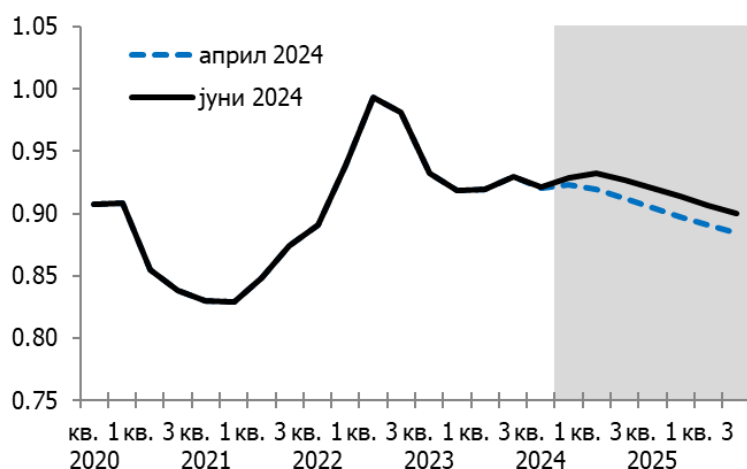

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Për sa i përket inflacionit të jashtëm efektiv, gjithashtu nuk ka ndryshime të rëndësishme në vlerësimet...

...ndërsa inflacioni pritet ende të ngadalësohet.

Курс евро/САД-долар

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

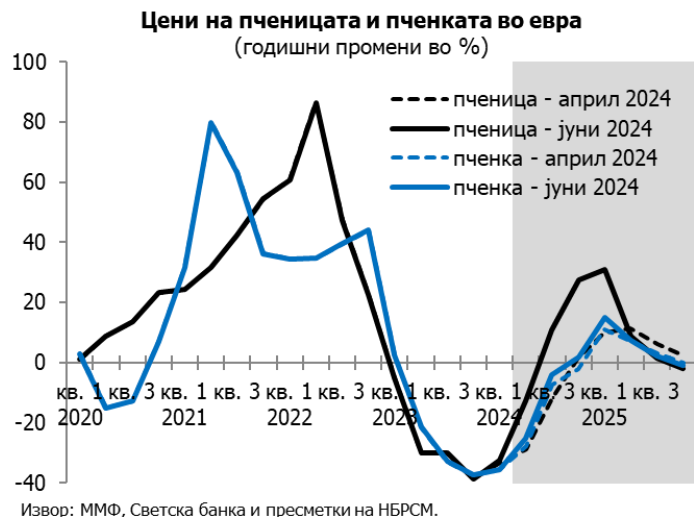
Në kursin euro-dollarë, pritet një vlerë pak më e fortë e dollarit amerikan ndaj euros se parashikimet e mëparshme në prill, në të dy vitet e projeksionit...

....e cila është kryesisht për shkak të pritjeve të investitorëve që FED-i do të fillojë të ulë normat e interesit më vonë gjatë vitit sesa pritej më parë.

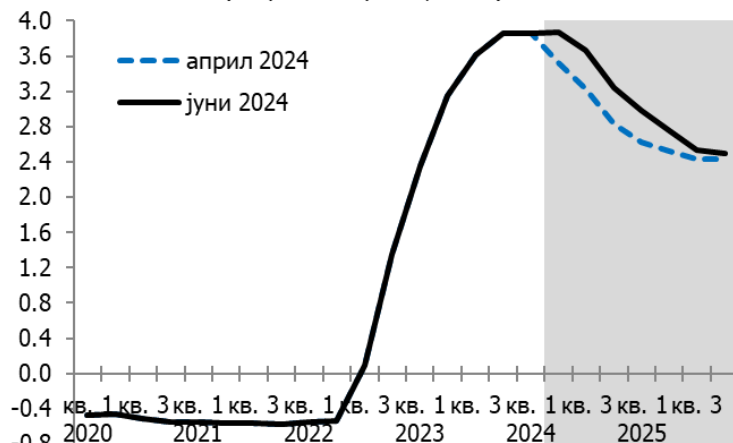

...kryesisht për shkak të pritjeve për një ofertë më të vogël...

... por edhe kërkesës në rritje për metale nga industria e energjisë së rinovueshme.

Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

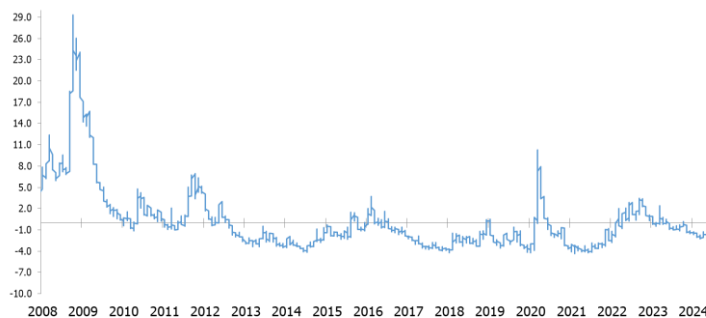

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Korrigjime **të vogla në rritje** i janë bërë EURIBOR-it njëmuojor për të gjithë periudhën e projeksioneve, me vlerësimin e lëvizjes së tij graduale në rënie të ruajtur...

... në përputhje me pritjet për ulje të normave të interesit nga BQE-ja duke filluar nga muaji qershor, por në një masë më të vogël deri në fund të vitit sesa pritjet e mëparshme.

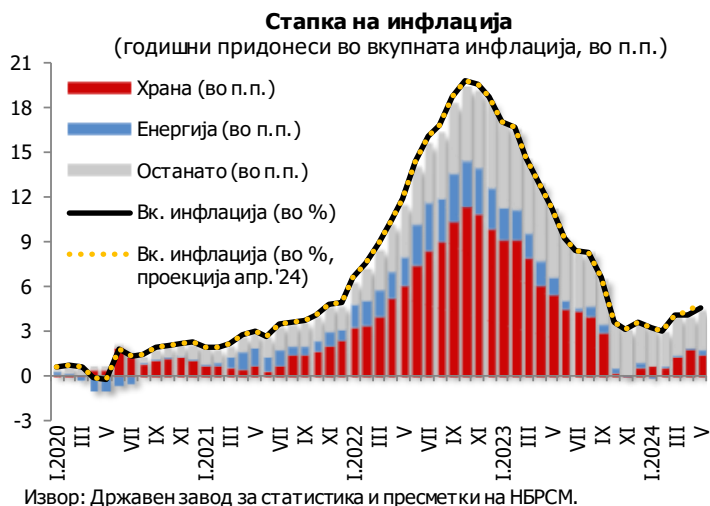
Индекс на финансиски стрес
(индекс)

Извор: „Канцеларијата за Финансиски Истражувања во рамки на Советот за надзор на финансиската стабилност на САД“.

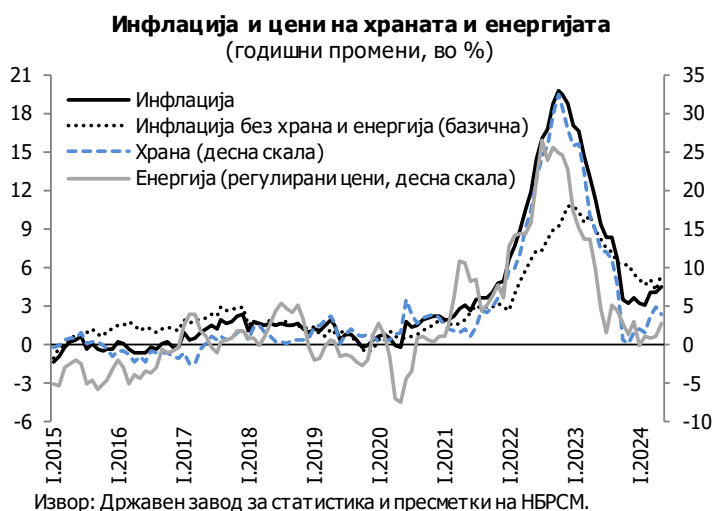
Treguesi për stresin financiar global⁴ vazhdon të tregojë luhatje të pakta në tregjet financiare.

⁴ Индекси OFR FSI mat stresin financiar sistemik - shqetësimet në funksionimin normal të tregjeve financiare. Ai përbëhet nga 33 variabla të tregut financiar, të ndara në pesë kategori treguesish: kredi, vlerësim i kapitalit, financim, aktive të sigurta/pa rrezik dhe paqëndrueshmëri. Vlera e indeksit në një ditë të caktuar përfaqëson një nivel mesatar të ponderuar të çdo variabli të vëzhguar në treg atë ditë, në raport me vlerën e tij historike, me indeksin pozitiv kur niveli i stresit është mbi mesataren dhe negativ kur niveli i stresit është nën mesataren.

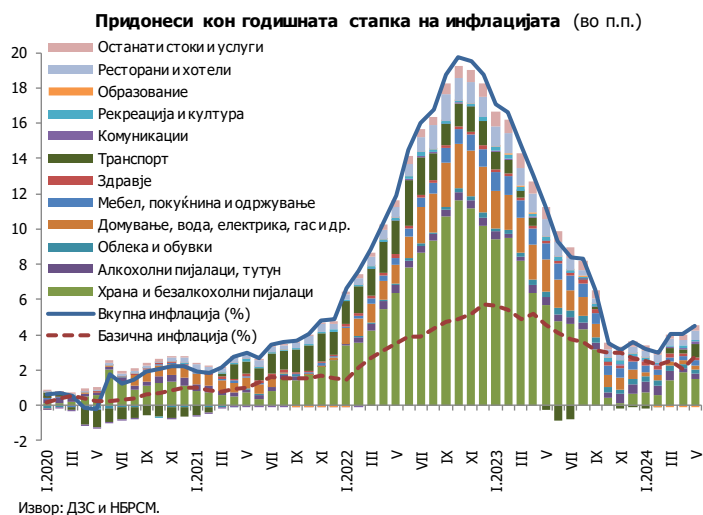
Нë maj 2024, çmimet e konsumit vendas shënuan rritje prej 0,9% në baza mujore (0,7% në prill) kryesisht për shkak të komponentit bazë të inflacionit, të ndikuar nga disa faktorë sezonalë.

Çmimet e produkteve ushqimore shënuan rritje për 0,6%, me çmime më të larta për shumicën e kategorive të produkteve, kryesisht për shkak të rritjes së çmimeve të mishit dhe frutave. Rënia e çmimeve të perimeve ka pasur më së shumti ndikim të kundërt.

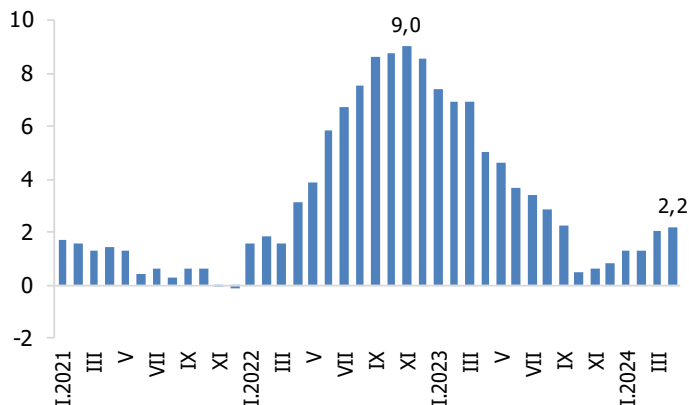
Çmimet e energjisë shënuan rënie mujore prej 0,2%, kryesisht si pasojë e uljes së çmimeve të derivateve të naftës, në linjë me lëvizjet në bursat botërore.

Инфлacioni bazë në baza mujore arrin në 1,3%, që më së shumti vjen si pasojë e disa faktorëve sezonalë në rritjen e çmimeve të trafikut ajror, ndërsa një kontribut më të rëndësishëm kanë çmimet e shërbimeve të akomodimit dhe të këpucëve.

Shkalla vjetore e inflacionit në muajin maj shënoi një përshpejtim të lehtë dhe shënoi vlerën 4,5% (4,0% në prill), e cila vjen kryesisht si pasojë e përshpejtimit të inflacionit bazë. Rritje pak më të lartë shënuan edhe çmimet e produkteve energjetike, ndërkohë që rritja e komponentit ushqimor po ngadalësohet, pjesërisht si pasojë e bazës së lartë krahasuese.

Распон помеѓу домашната инфлација и инфлацијата во еврозоната (во п.п.)

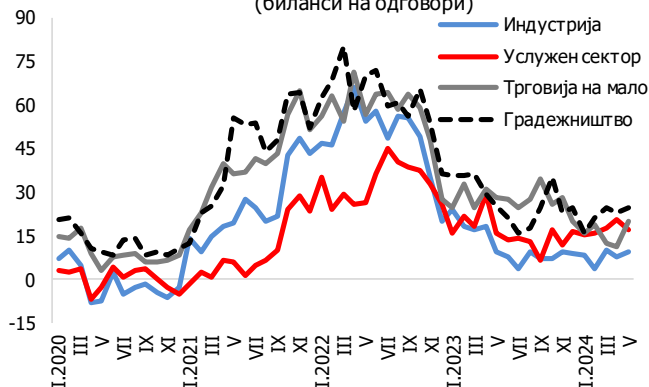
Извор: Еуростат.

Очекувања на потрошувачите за промените во цените во наредните 12 месеци (биланси на одговори)

Извор: Европска комисија.

Инфлациски очекувања на раководителите на претпријатијата за наредните 3 месеци (биланси на одговори)

Извор: Европска комисија.

Diferenca në raport me inflacionin në Eurozonë shënoi një rritje të parëndësishme në prill⁵, në kushtet e përshpejtimin të lehtë të inflacionit vjetor në vend dhe stabilizimit në Eurozonë.

Pritshmëritë e konsumatorëve⁶ të bëra në muajin maj për lëvizjen e çmimeve në periudhën e ardhshme tregojnë për uljen më të fortë të tyre.

Në lidhje me sektorin e korporatave⁷, në maj, pritjet për lëvizje të çmimeve në periudhën e ardhshme janë më të favorshme në sektorin e shërbimeve dhe më pak të favorshme në industrinë përpunuese, tregtinë me pakicë dhe ndërtim.

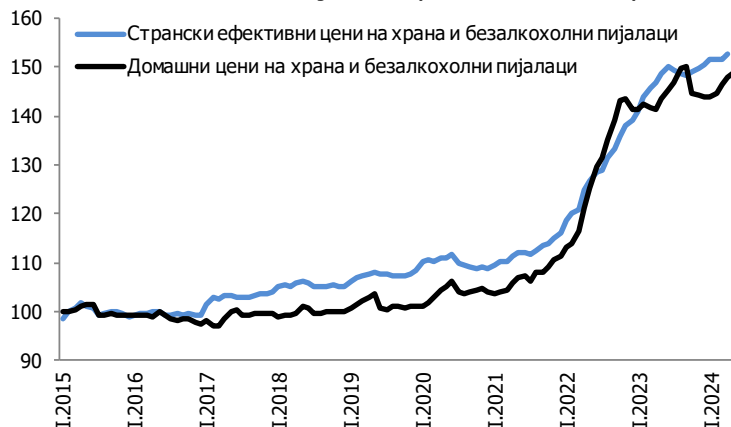
Shkalla vjetore e inflacionit e realizuar në muajin maj është më e ulët se ajo e ciklit të projeksionit të prillit, e cila vjen si pasojë e rritjes më të ulët të çmimeve të ushqimeve në krahasim me pritjet.

⁵ Bazuar në indeksin e harmonizuar të çmimeve të konsumit, për të cilin të dhënat e fundit të publikuara për vendin janë për prill.

⁶ Anketa e Komisioni European e optimizmit të oonsumatorit maj 2024, bazuar në pyetjen "pritshmëritë e konsumatorëve për ndryshimet e çmimeve gjatë 12 muajve të ardhshëm".

⁷ Anketat e trendit të biznesit të Komisionit European në industri, tregti me pakicë, ndërtim dhe sektorin e shërbimeve.

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци (индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.
Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

Нë të njëjtën kohë, **rishikimet e lëvizjeve të pritshme të supozimeve hyrëse të jashtëm në projeksionin e inflacionit (çmimet e importit) për vitin 2024 janë kryesisht në drejtim rritës**, veçanërisht në çmimet e produkteve parësore në bursat botërore, ku ka ende pasiguri e madhe dhe rreziqe rritëse për dinamikën e tyre në të ardhmen.

Просечна исплатена плата (годишни стапки, во %)

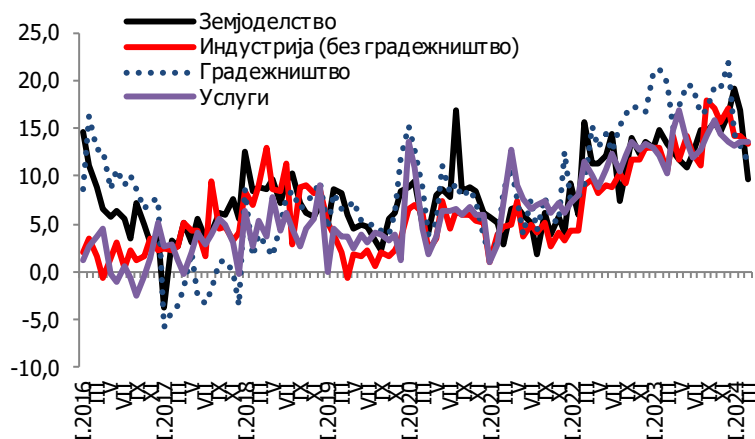
Извор: ДЗС.

Дhe në mars 2024, paga mesatare nominale neto vazhdon të shënojë rritje të lartë vjetore, por pak më të dobët krahasuar me rritjen e shënuar në muajin paraardhës...

...me një ngadalësim më të madh të rritjes në aktivitetet "bujqësi, pylltari dhe peshkim", "miniera dhe gurore", "veprimtari shërbimi administrativ dhe ndihmës", "administratë publike dhe mbrojtje; sigurimet shoqërore të detyrueshme" dhe "art, argëtim dhe rekreacion"...

...dhe lëvizjet janë të ngjashme në pagën reale neto, rritja e së cilës gjithashtu ngadalësohet në muajin mars.

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори (номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Нdryshimet nominale dhe reale vjetore të pagave të realizuara në tremujorin e parë të vitit 2024 janë në linjë me ritmet e pritura për tremujorin e parë në kuadër të projeksionit të prillit.

Tregu i punës⁸ në tremujorin e parë të vitit 2024, shënoi lëvizje të moderuara pozitive në bazë vjetore, pa ndryshime të mëdha në baza tremujore.

Shkalla e punësimit është 45.4% dhe është e pandryshuar në krahasim me tremujorin paraardhës, në kushtet e stabilizimit të numrit të të punësuarve. Në bazë vjetore, numri i të punësuarve shënoi rritje prej 0,6%.

Shkalla e papunësisë shënoi rënie minimale krahasuar me tremujorin paraardhës dhe arriti në 12,9%, me një rënie të numrit të të papunëve në baza tremujore dhe vjetore prej 1,4% dhe 2,7%, përkatësisht.

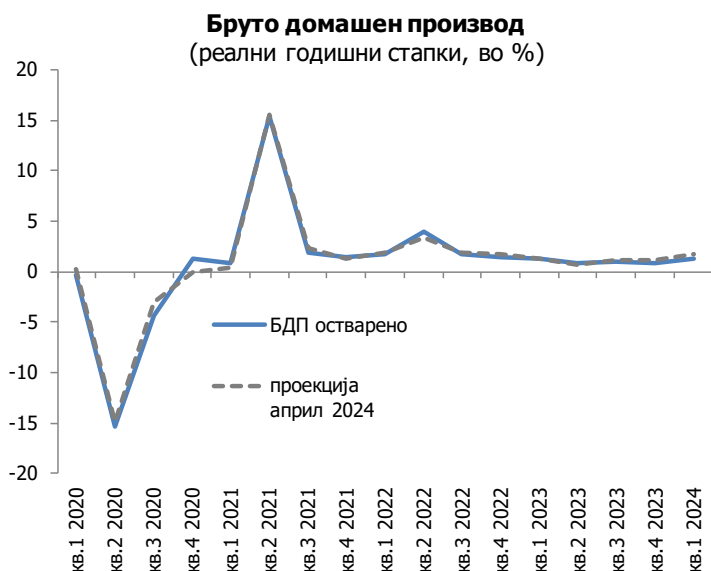
Nga aspekti i ofertës së fuqisë punëtore, në tremujorin e parë është vërejtur një rritje e vogël e popullsisë aktive në bazë vjetore (me 0,2%), si dhe rritje e vogël vjetore është vërejtur edhe tek popullsia joaktive (me 0,1%).

Në tremujorin e parë të 2024, rritja reale e PBB-së është 1.2% me bazë vjetore (nga 0.9% në tremujorin e mëparshëm).

...e cila është në përputhje me pritjet për përshpejtimin e rritjes në tremujorin e parë, por është pak më e moderuar se sa ishte parashikuar në ciklin e parashikimeve të prillit.

Parë nga ana e shpenzimeve të PBB-së, rritja në tremujorin e parë vjen si pasojë e kontributit pozitiv të kërkesës së brendshme, me rritje në të tre komponentët, veçanërisht në investimet bruto (rritje në investimet në mjetet fikse, d.m.th. në makineri dhe pajisje dhe në pajisje transporti, si dhe rritja e furnizimeve).

Nga ana tjetër, eksportet neto kanë një

Извор: ДЗС и проекции на НБРСМ.

Податоците од проекцијата се сезонски прилагодени, а разлики во сериите во остварениот период може да се должат и на редовни ревизии на ДЗС.

⁸ Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP) sipas tremujorëve të vitit 2023 nuk janë të krahasueshme me të dhënat e tremujorëve të viteve të tjera, sepse në vitin 2023 Rregullorja e re (BE) nr. 2019/1700 të Parlamentit Europian dhe Këshillit për Statistikat Sociale dhe rregullores ekzekutive përkatëse të Komisionit (BE) nr. 2019/2240 për fushën e fuqisë punëtore, ndërsa Rregullorja e mëparshme (KE) nr. 577/98 është shfuqizuar. Aplikimi i rregullores së re shkaktoi ndryshime në anketë, duke filluar me ndryshime në paraqitjen e pyetësorit, ndryshime në radhën e pyetjeve, ndryshime dhe heqje të pyetjeve ekzistuese dhe shtim të pyetjeve të reja, ndryshime në shtrirjen dhe përkufizimin e punësimit dhe papunësisë. Prandaj, në këtë informacion mujor analizojmë vetëm të dhënat e krahasueshme nga viti 2023 e në vazhdim.

kontribut negativ, në kushtet e rënies së eksporteve dhe rritjes së vogël të importeve të mallrave dhe shërbimeve.

Parë nga ana e prodhimit të PBB-së, rritja në tremujorin e parë rezulton në masë të madhe nga kontributi pozitiv i grupit të aktiviteteve "tregti, transport dhe mikpritje", si dhe një kontribut pozitiv shtesë kanë shënuar edhe aktivitetet "art, argëtim dhe rekreacion". Veprimtari të tjera shërbimi; "veprimtari profesionale, shkencore dhe teknike; veprimtaritë e shërbimeve administrative dhe ndihmëse", "administrata publike dhe mbrojtja; arsimimi; kujdesi shëndetësor dhe social" dhe "informacioni dhe komunikimi". Nga ana tjetër, një kontribut i dukshëm negativ vërehet në bujqësi edhe në këtë tremujor.

Në bazë tremujore, PBB-ja shënoi një rritje reale prej 0,5%⁹.

Duke pasur parasysh sasinë e kufizuar të të dhënave të disponueshme, është e vështirë të jepet një vlerësim i saktë i gjendjes së përgjithshme të ekonomisë në tremujorin e dytë të vitit 2024.

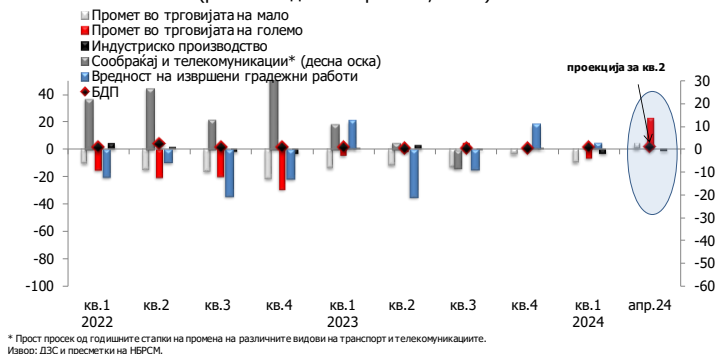
Rezultatet e anketave për periudhën prill - maj 2024 tregojnë për perceptime më të favorshme në raport me tremujorin e dytë 2023, si dhe në raport me tremujorin paraardhës¹⁰.

Në prill, qarkullimi në tregtinë totale shënoi rritje të lartë reale në bazë vjetore, pas

⁹ Sipas të dhënave të rregulluara sezonale dhe kalendarike të EShS-s

¹⁰ I referohet anketave të kryera nga Komisioni European për të matur besimin ekonomik të subjekteve në një ekonomi. Treguesi i përbërë i besimit ekonomik është marrë si një mesatare e ponderuar e treguesve të besimit për konsumatorët dhe treguesve të besimit për sektorë të veçantë ekonomikë (ndërtimtari, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

Економски сектори (реални годишни промени, во %)

rënies pothuajse konstante të vërejtur në katër vitet e mëparshme...

...në kushte rritjeje në të tre llojet e tregtisë (tregti me shumicë, pakicë dhe tregtim automjetesh).

Nga ana tjetër, në prill, **prodhimi industrial** shënoi një rënie të vogël reale në bazë vjetore, por më e vogël se rënia në tremujorin paraardhës...

...në tërësi si rezultat i kontributit negativ të sektorit të energjisë, ndërsa industria përpunuese ka një kontribut pozitiv, në kushtet e një kontributi të konsiderueshëm pozitiv të prodhimit të mjeteve motorike dhe prodhimit të pajisjeve elektrike.

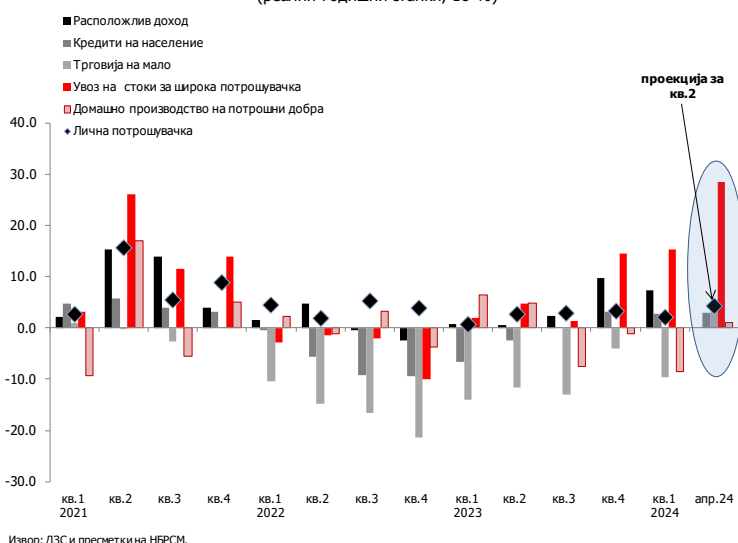
ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ

	2022				2023				2024	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	апр.
	реални годишни промени во %									
Бруто домашен производ	1.7	4.0	1.8	1.5	1.4	0.9	1.0	0.9	1.2	-
Индустриско производство	3.5	1.3	-1.8	-3.4	0.1	2.7	-0.7	0.4	-3.0	-1.1
Извршени градежни работи	-12.2	-5.9	-20.4	-12.8	12.4	-20.8	-8.8	10.7	2.8	-
Високоградба	-26.6	12.4	-10.0	6.2	12.2	-20.0	-9.8	-18.3	-34.0	-
Нискоградба	4.2	-13.4	-26.9	-27.2	10.5	-22.6	-7.2	37.1	31.6	-
Специјализирани градежни работи	-27.3	-55.3	-21.9	43.5	69.0	10.6	-21.2	11.3	-3.3	-
Промет во трговијата - Вкупно*	-11.7	-16.7	-17.4	-23.7	-11.1	-8.4	-7.3	-2.2	-8.6	11.0
Промет во трговијата на мало*	-10.5	-14.9	-16.5	-21.3	-14.0	-11.7	-13.0	-4.1	-9.6	3.7
Промет во трговијата на големо*	-14.7	-20.4	-19.3	-28.4	-4.8	-2.0	4.3	1.4	-6.5	22.0

*Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024 година се претходни податоци, додека податоците за БДП во 2022 година се претходни, а за БДП во 2023 и 2024 година се проценети.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Treguesit në dispozicion të **kërkesës agregate** janë gjithashtu relativisht të kufizuar, gjë që e bën të pamundur formimin e një vlerësimi më të saktë të lëvizjes së përbërësve individualë të kërkesës në tremujorin e dytë të vitit 2024.

Индикатори за движењето на личната потрошувачка (реални годишни стапки, во %)

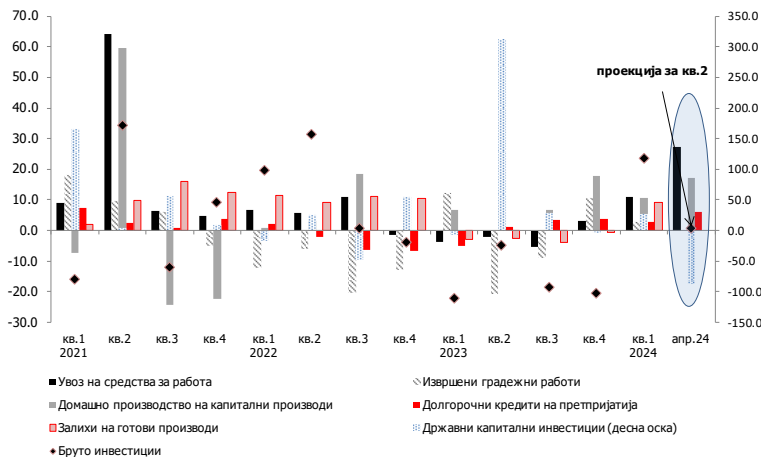

Të dhënat e disponueshme për lëvizjet e **konsumit personal** për prill 2024 janë duke ecur në kah rritës, pra ka rritje të pensioneve, importit të mallrave të konsumit, kredive për popullsinë, të ardhurave bruto nga TVSH, tregtisë me pakicë dhe prodhimit vendas. të mallrave të konsumit.

Për sa i përket të dhënave të frekuencës së lartë të prillit për investimet bruto, lëvizjet janë gjithashtu kryesisht në drejtim rritës...

...me rritje të prodhimit vendas të mallrave kapitale, tatim fitimit, importit të kapitalit qarkullues dhe kredive afatgjata të

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

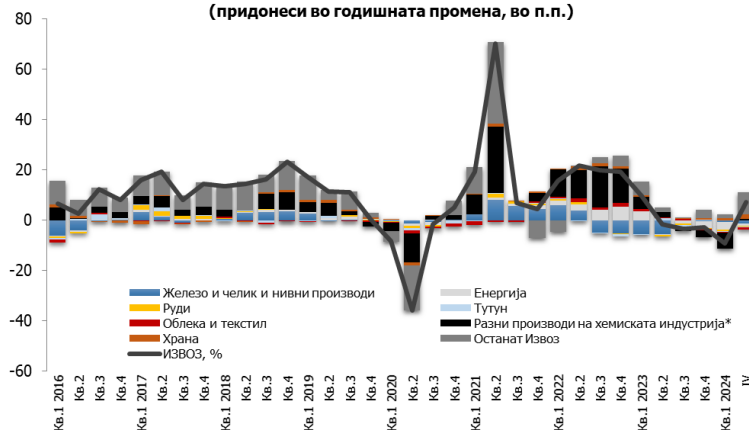
ndërmarrjeve...

...ndërsa rënia e investimeve kapitale publike vjen si pasojë e një baze të lartë krahasuese, e cila lidhet me paradhëniet për projektet e infrastrukturës vitin e kaluar.

Të dhënat për **shkëmbimin e tregtisë së jashtme** në prill 2024 tregojnë për një rritje të mundshme të deficitit krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me një rritje nominale më të lartë të importeve në raport me eksportet e mallrave.

Arritjet buxhetore sipas të dhënave fiskale për prill 2024 tregojnë për rritje reale vjetore të **konsumit publik**.

Извоз по компоненти
(придонеси во годишната промена, во п.п.)

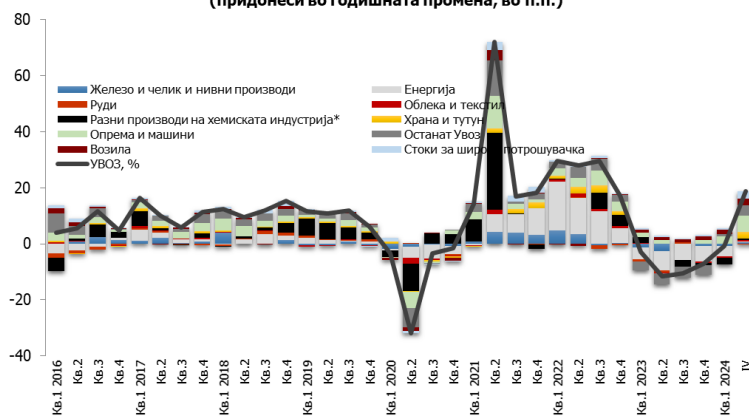

Извор: НБРСМ.

Deficiti në shkëmbimin e mallrave me vendet e huaja, në prill 2024, është më i lartë me 57,7% në bazë vjetore, me rritje më të theksuar të importeve krahasuar me rritjen e eksporteve të mallrave.

Eksporti i mallrave, në prill 2024, shënoi një rritje prej 7,2% me bazë vjetore, thuajse tërësisht si pasojë e rritjes së eksportit të një pjese të objekteve prodhuese në pronësi të huaj nga industria automobilistike dhe në masë më të vogël si pasojë e rritjes. eksporti i ushqimit. Për momentin, arritjet në eksport janë kryesisht në përputhje me pritjet nga projeksioni i prillit.

Увоз по компоненти
(придонеси во годишната промена, во п.п.)

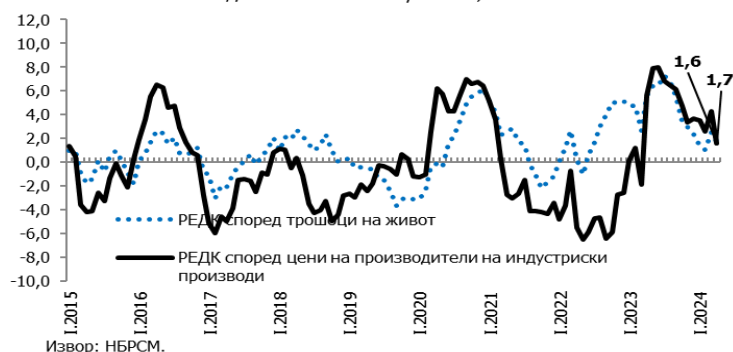

Извор: НБРСМ.

Importi i mallrave, në prill 2024, shënoi rritje prej 18,7% në bazë vjetore, për të cilat kontributin më të madh e ka importi më i lartë i pajisjeve dhe makinerive dhe importet e tjera. Rritja e importeve të mallrave të konsumit, si dhe importet më të larta të ushqimeve dhe automjeteve kanë kontribuar gjithashtu në rritjen e përgjithshme të importeve me bazë vjetore. Krahasuar me projeksionin e prillit, arritjet në importe janë gjithashtu në përputhje me pritjet për momentin

Për rrjedhojë, realizimet e deficitit tregtar, në prill 2024, janë në përputhje me projeksionin e prillit.

РЕДК
годишна стапка на промена, во %

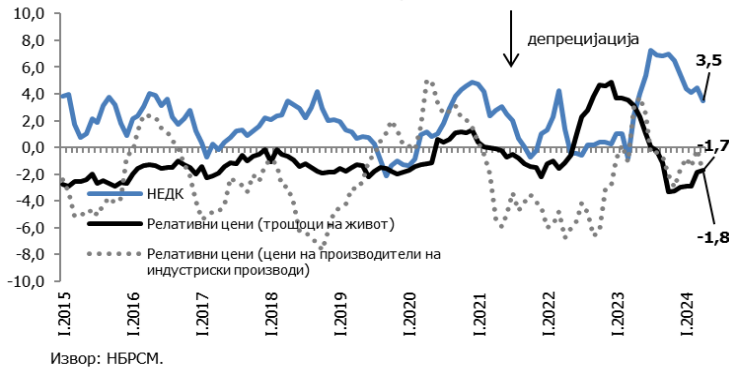

Извор: НБРСМ.

Në prill 2024, indekset e REDK u rritën në baza vjetore, të ndikuar nga mbiçmimi i NEDK-së (kryesisht për shkak të nënçmimit të lirës turke dhe rubla ruse kundrejt denarit), ndërsa kostoja relative e jetesës dhe çmimet relative të produkteve industriale ranë...

.. dhe lëvizje të ngjashme vërehen në indekset e REDK-së sipas llogaritjes me pjesëmarrjet në bazë të tregtisë së jashtme pa produkte parësore.

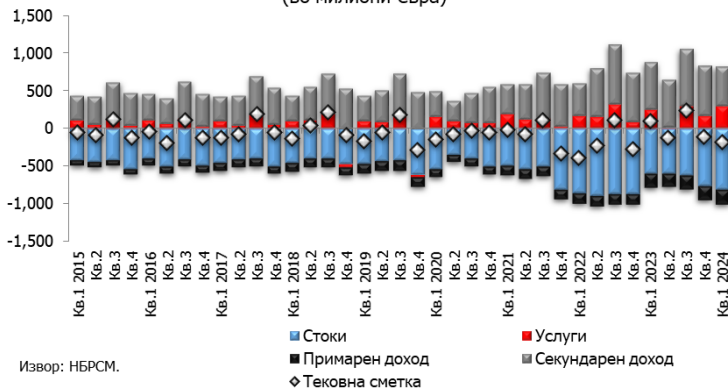
НЕДК и релативни цени
годишни стапки на промена, во %

РЕДК, без примарни производи
годишна стапка на промена, во %

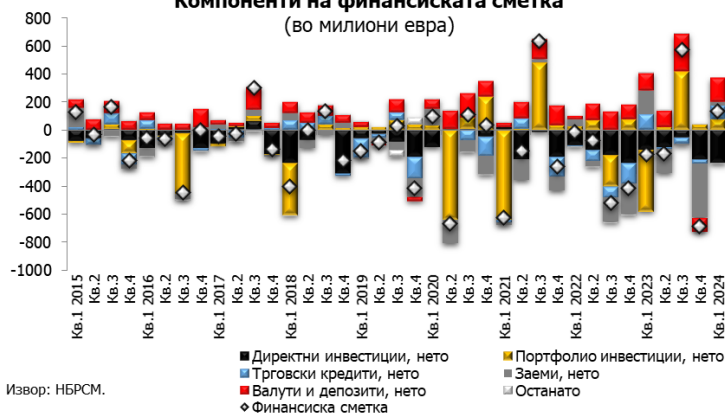
Компоненти на тековната сметка
(во милиони евра)

Нë tremujorin e parë të vitit 2024, llogaria rrjedhëse realizoi një deficit prej 185 milionë eurosh, ose 1,3% e PBB-së, që është pak më i lartë se parashikimi i prillit.

...kur u arrit një deficit tregtar më i lartë (me eksporte më të ulëta dhe njëkohësisht importe më të larta) dhe një suficit pak më i ulët në të ardhurat dytësore, krahasuar me pritjet.

Компоненти на финансиската сметка
(во милиони евра)

Në tremujorin e parë të vitit 2024, në llogarinë financiare janë realizuar dalje neto¹¹ prej 136,5 milionë euro (ose 0,9% e PBB-së), të cilat janë më të ulëta në krahasim me parashikimin e prillit (në kushtet e hyrjeve neto më të larta në investimet e drejtpërdrejta dhe daljeve neto pak më të ulëta. në investimet e portofolit, ndërsa në të njëjtën kohë flukse dalëse neto më të larta në kreditë tregtare, krahasuar me pritjet).

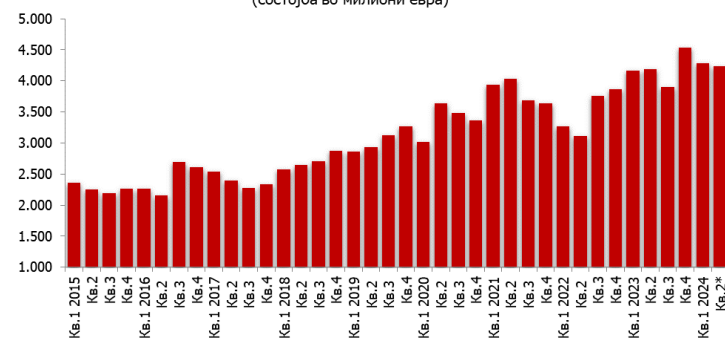
Движења на менувачки пазар

*Последен расположив податок:

31.05.2024
Извор: НБРСМ.

Бруто девизни резерви
(состојба во милиони евра)

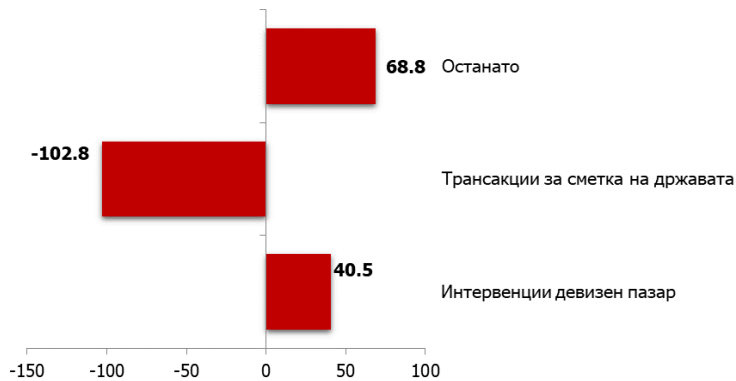
*Последен расположив податок: 31.05.2024 година.
Извор: НБРСМ.

Blerja neto në tregun valutor të realizuar në periudhën 1.4.2024 - 31.5.2024 shënoi rënie krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, deri më tani tregon për arritje në transferet private pak më të ulëta se pritjet për tremujorin e dytë, sipas projekcionit të prillit.

Rezervat valutore bruto, në fund të majit 2024, arrijnë në 4.293,6 milionë euro dhe shënojnë rritje në krahasim me fundin e tremujorit të parë, e cila më së shumti vjen si pasojë e transaksioneve të tjera në administrimin e rezervave valutore gjatë ndërhyrjeve të Bankës Popullore në tregun valutor.

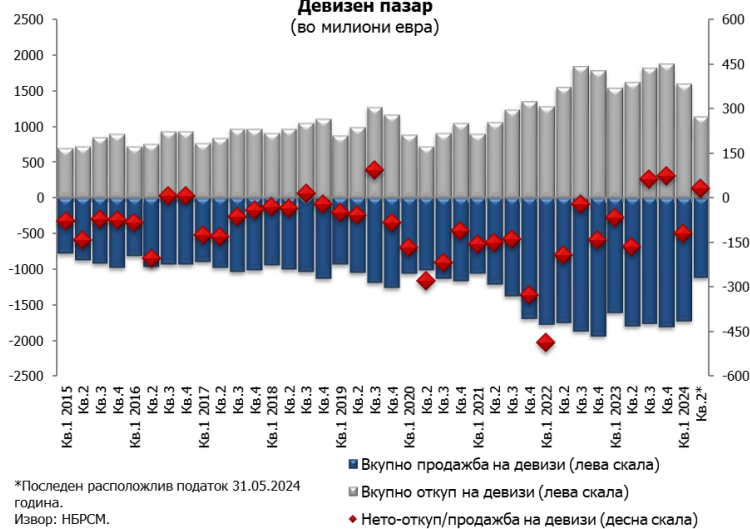
¹¹Sipas metodologjisë së re për përgatitjen e bilancit të pagesave (BPM6), termat hyrje dhe dalje neto nënkuptojnë përkatësisht krijimin neto të detyrimeve dhe blerjen neto të mjeteve.

Фактори на промена на девизните резерви во април и мај 2024 година (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

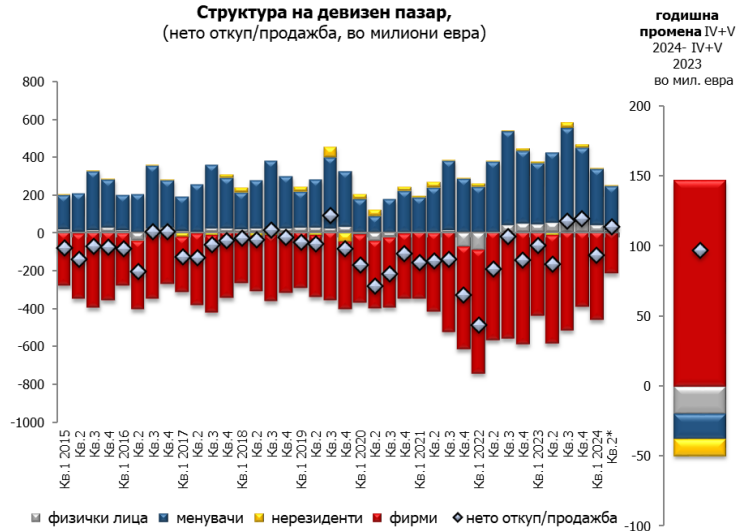
Девизен пазар (во милиони евра)

*Последен расположив податок 31.05.2024 година.
Извор: НБРСМ.

Analiza sektoriale tregon se lëvizje të tilla në tregun valutor në tërësinë e tyre vijnë si pasojë e uljes së shitjeve neto të kompanive në krahasim me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar.

Структура на девизен пазар, (нето откуп/продажба, во милиони евра)

*Последен расположив податок 31.05.2024 година.
Извор: НБРСМ.

Монетарни инструменти

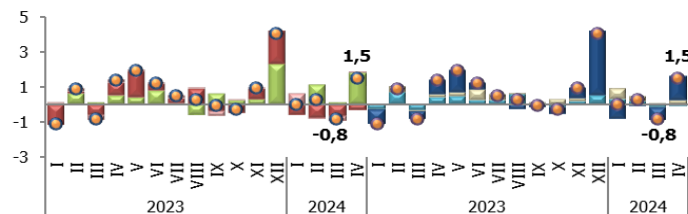
(состојби на крај на месец, во милиони денари)

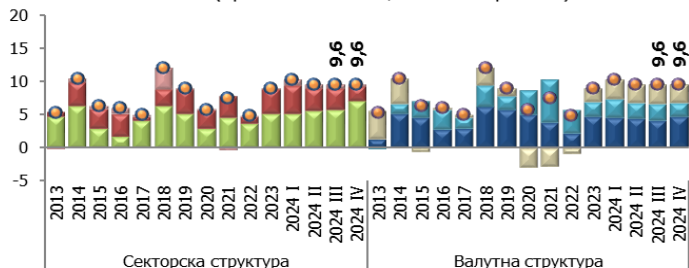
*Проекцијата за монетарните инструменти е без репо трансакции
Извор: НБРСМ

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

■ Депозити на останати сектори*
■ Депозити во странска валута
■ Депозити на претпријатијата
● Депозити, месечни/годишни промени, во %
■ Депозити во домашна валута
■ Депозитни пари
■ Депозити на домаќинствата
● Депозити, годишни промени, во %

*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка

Gjendja e instrumenteve monetare në fund të prillit 2024 shënoi rënie në krahasim me muajin paraprak, e cila vjen si pasojë e zvogëlimit të sasisë së mjeteve bankare të vendosura në depozita në dispozicion në Bankën Popullore.

Niveli i instrumenteve monetare në fund të muajit prill është më i ulët krahasuar me nivelin e parashikuar në fund të tremujorit të dytë 2024, me mjetet neto valutore pak më të larta të Bankës Popullore dhe nivel më të lartë të depozitave shtetërore.

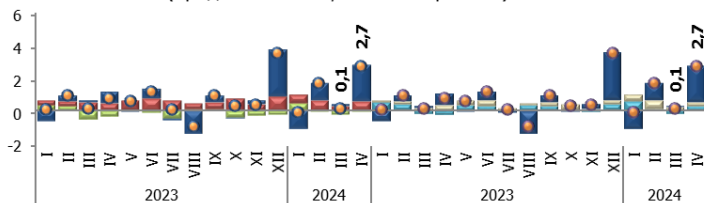
Realizimet e parasë primare në fund të muajit prill janë mbi vlerat e projeksionit të prillit, si pasojë e rritjes së totalit të rezervave të bankave në Bankën Popullore dhe rritjes së vogël të parasë së gatshme në qarkullim.

Totali i depozitave¹² në sistemin financiar në prill 2024 shënoi një rritje mujore prej

¹² Të dhënat u referohen depozitave të sektorit joshetëror në banka dhe kursimore, mjetet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë në BPRMV dhe mjetet e njëjste të vetëqeverisjes vendore në llogaritë në BPRMV. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të BPRMV

1,5%, pas një rënie prej 0,8% në muajin paraardhës. Nga pikëpamja sektoriale, rritje mujore vërehet te depozitat e ekonomive të amvisërive, **ndërsa nga aspekti** valutor rritje vërehet te depozitat në denarë (përfshirë paratë e depozitave).

Депозити на домаќинства
(придонеси во п.п., месечни промени)

Totali i depozitave në prill 2024 shënoi rritje krahasuar me tremujorin paraardhës, që aktualisht është brenda rritjes së pritur për tremujorin e dytë, sipas projeksionit të prillit.

Shkalla vjetore e rritjes së depozitave totale në prill 2024 është 9,6% dhe aktualisht është pak mbi normën e tremujorit të dytë 2024 prej 9,2%, sipas projeksionit të prillit.

(придонеси во п.п., годишни промени)

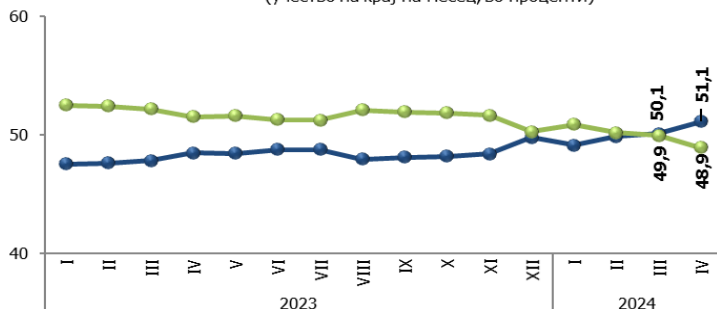
Извор: НБРСМ.

Në prill 2024, u arrit një rritje mujore prej **2,7% në depozitat e amvisërive¹³**, pas rritjes minimale prej 0,1% në muajin e fundit, gjatë rritjes së kursimeve në valutë vendase (përfshirë paranë depozituese) dhe valutë. Në bazë vjetore, depozitat e amvisërive në prill 2024 shënuan një rritje prej 10,8%.

nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspk.

¹³ Rritja e depozitave të amvisërive vjen nga pagesa e parakohshme e të ardhurave të rregullta mujore në ditët e fundit të prillit (në vend të fillimit të majit), para festave të 1 Majit dhe të Pashkëve.

Денарски и девизни депозити на домаќинствата/вкупни депозити на домаќинства
(учество на крај на месец, во проценти)

(учество на крај на година, во проценти)

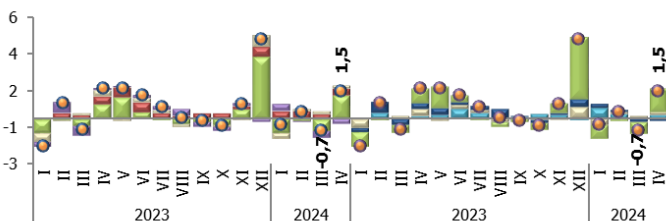

*Вкупните депозити само во банки и штедилници.
Извор: НБРСМ.

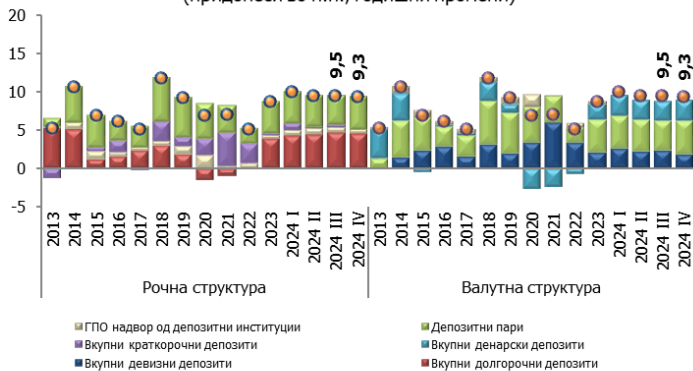
Rrjedhimisht, ka rritje të pjesëmarrjes së depozitave në denarë të ekonomive të amvisërive në strukturën valutore të gjithsej depozitave të ekonomive të amvisërive në prill 2024.

Парична маса M4

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

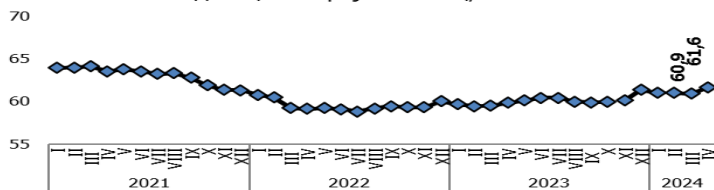

Paraja e gjerë e shprehur përmes agregatit monetar më të gjerë M4, në prill 2024, ka arritur rritje prej 1,5% (pas një rënijeje prej 0,7% në muajin paraardhës), e cila vjen më së shumti nga rritja e parasë depozituese, dhe në një masë më të vogël nga paratë e gatshme në qarkullim. **Në aspektin afatshkurtër**, depozitat afatgjata kontribuojnë në rritje, **ndërsa nga këndvështrimi valutore**, depozitat në denarë tregojnë rritje.

Në bazë vjetore, paraja e gjerë në prill 2024 shënoi rritje prej 9,3%, që është pak mbi rritjen vjetore prej 9,0% të pritur për tremujorin e dytë 2024, sipas projeksionit të prillit.

Извор: НБРСМ.

Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4
податоци на крај на месец, во %

Pjesëmarrja e denarit në ofertën e përgjithshme monetare M4 në prill 2024 është më e lartë në krahasim me muajin paraprak, afër vlerës së parashikuar për fund të tremujorit të dytë të vitit.

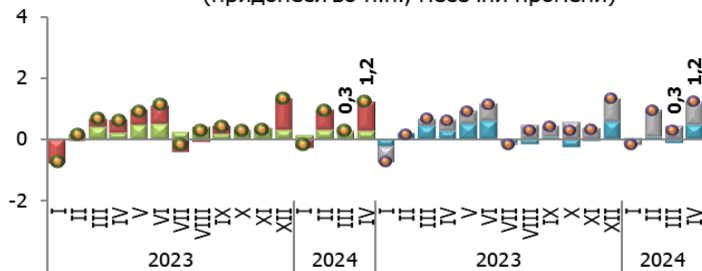
податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

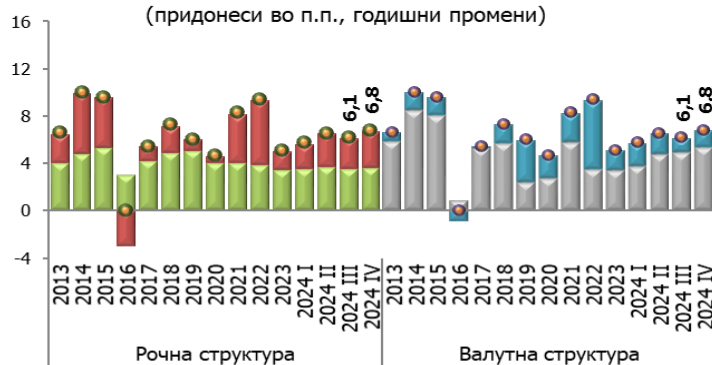

Totali i kredive në prill shënoi rritje mujore prej 1,2% (rritje prej 0,3% në muajin paraardhës).

Në prill të vitit 2024, totali i kredive ka shënuar rritje krahasuar me tremujorin paraardhës, që është brenda rritjes së pritur për tremujorin e dytë të vitit, sipas projeksionit të prillit.

Shkalla vjetore e rritjes së kreditë totale në prill është 6,8%, dhe shkalla vjetore e rritjes për tremujorin e dytë 2024 është 6,0%, sipas projeksionit të prillit.

(придонеси во п.п., годишни промени)

Рочна структура

Валутна структура

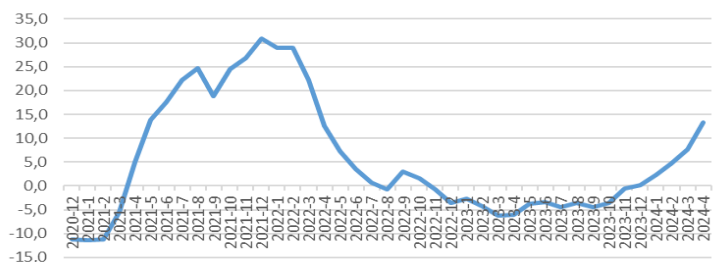
- Кредити во странска валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити во домашна валута
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, годишни промени, во %

Извор: НБРСМ.

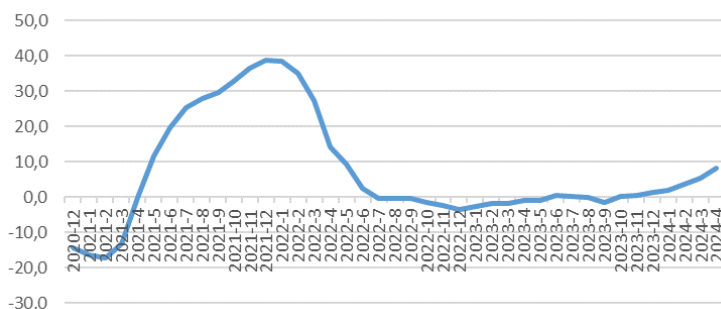
Shuma e totalit të kredive të reja të miratuara për sektorin privat në 12 muajt e fundit, në prill, shënoi rritje të fortë me bazë vjetore, e ndikuar kryesisht nga kreditimi për sektorin e korporatave dhe në një masë më të vogël për

Новоодобрени кредити на приватен сектор, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

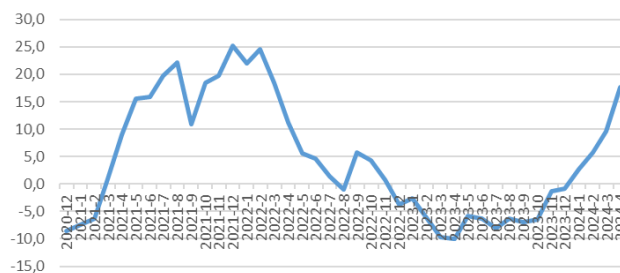
amvisëritë.

Новоодобрени кредити на домаќинства, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

Новоодобрени кредити на претпријатија, 12М подвижен просек, годишни стапки на раст

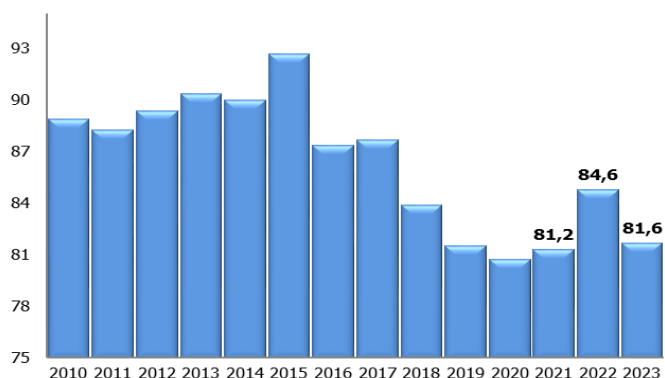

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити

(месечни податоци, во проценти)

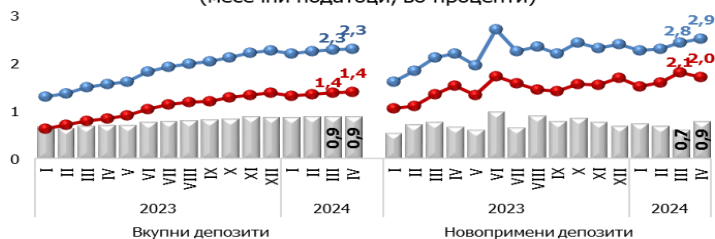
(годишни податоци, во проценти)

Извор: НБРСМ.

Treguesi për shfrytëzimin e potencialit depozitues të bankave për kreditimin e sektorit privat në prill është 82,7%, që është pak mbi vlerën e këtij treguesi që pritet në fund të tremujorit të dytë 2024, sipas projeksionit të prillit.

Каматни стапки на вкупните депозити (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

Нë прлл 2024, **нормат е интересит нë гжтхсеј депозитат нë денарë дхе нë¹⁴нук ндршхан нë крхасим ме муажин парпрак, гжë қë контрибуои нë нжë дйеренчë тë пандрышхан тë интересит. Лëвизје минимале е нормаве тë интересит ка нë кëtë муаж пëр депозитат тотале тë прануара нë денарë дхе нë валутë¹⁵, тë цилат е рритën дйеренчën е интересит пëр 0,2 п.п...**

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

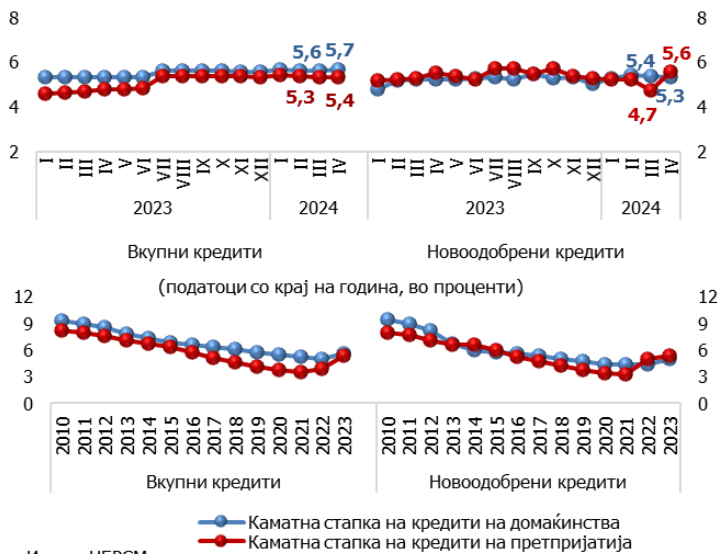
Извор: НБРСМ

...нë прлл, лëвизје идентике вëрекен едхе нë нормат пëркатëсе тë интересит нë секторин "амвисëри", ме пëрјасхтим тë депозитаве тë реја нë денарë дхе нë валутë, ку ка нжë лëвизје тë лëхтë нë рритје.

¹⁴Тë дхëнат пëр нормат е интересит јанë нë пëрпутьје ме ндршхитмет методологјике тë БРРМВ нга қершори 2018. Мë шумë информацион ррехт ндршхитмевет методологјике мунд тë гжени нë линкун е мëпосхтëм <http://www.nbrm.mk/monetarna-statistika-i-statistika-na-kamatni-stapki.nspix>.

¹⁵ Пëр са и пëркет нормаве тë интересит тë депозитаве тë реја, духет пасур парасыш се ато карактеризохен нга лëвизје тë ндршхуешхме. Ндршхуешхмëриа е нормаве тë интересит пëр депозитат е прануара рсхтazi резултон нга факти се ато куштëзохен нга вëллимй и депозитаве тë реја (қë мунд тë ндршхожнë нга муажй нë муажй) дхе норма е тyre е интересит.

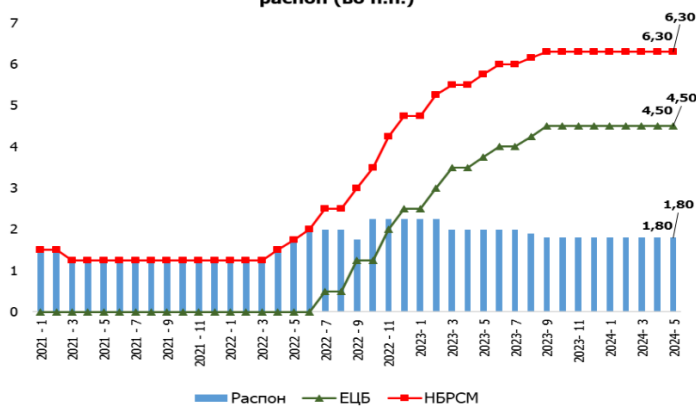
Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори
(месечни промени, во проценти)

Извор: НБРСМ

Нë прлл 2024, нормат е интересит пëр **гжитхсëј кредитë е амвисëриве дхе гжитхсëј кредитë пëр ндëрмarrjet шëнуан рритје тë вогël крaхасуар мe муајин парaардхëс**. Нормат е интересит пëр кредитë е мिरатуара ристази пëр амвисëритë¹⁶ канë шëнуар рëниë тë лehtë, ндëрсa ндршими ка qенë нë рритје пëр бизнесет.

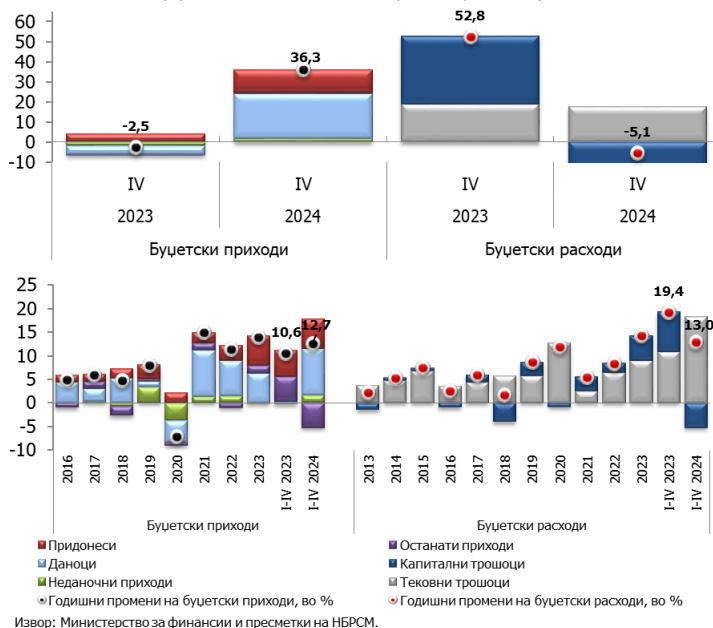
Основни каматни стапки на НБРСМ и ЕЦБ (во %) и нивен распон (во п.п.)

Dallimi нë нормат базë тë интересит тë Bankës Populllore дхе Bankës Qendrore Europiane ëсhtë е qëндруешмe дхе е пандрышuar.

¹⁶Për sa i përket normave të interesit të depozitave të reja, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për depozitat e pranuar rishtazi rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të reja (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Буџетски приходи и расходи
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Нë прлл тë влт 2024, тë хулат нë буххетин е Републикëс сë Македонисë сë Верлут (буххетл кендрор дхе буххетет е фондеве) шëнуан рлтте влеторе тë нджешме, е чла нë радхë тë парë влен сл резултат л рлттес сë мбледхjes сë тë хураве дхе конлтрубеаве нга TVSH-ja, ме рëне тë нжëкохшме. нë шпензлмет буххеторе, тë члат нë пjesëн мë тë мадхе влнë нга костот каплтале мë тë улëта¹⁷.

Нë перлудхën жанар - прлл 2024, тë ардхурат тотале буххеторе жанë мë тë ларта пëр 12,7% крahasуар ме тë нжëтën перлудхë тë нжë влт мë парë, ндëрса шпензлмет тотале буххеторе жанë мë тë ларта пëр 13,0%.

Реализација на Буџетот, по категории
(централен Буџет и фондови), во проценти од годишниот план

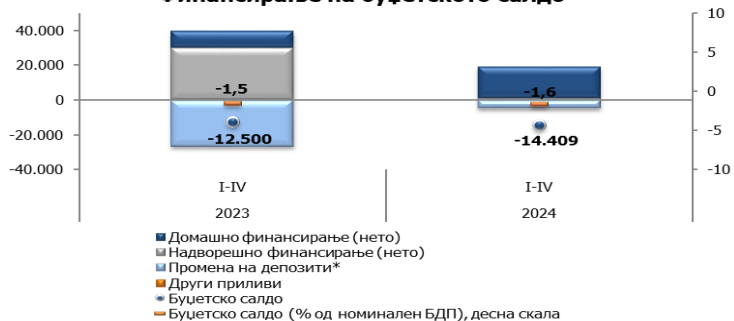

Дефлцит буххетор л реаллзуар нë катëр муajt е парë нë влерë прë 14.409 мллонë денарë парaqет 43,0% тë дефлцитт тë планлфлуар пëр влтн 2024 нë пajтлм ме буххетлн.

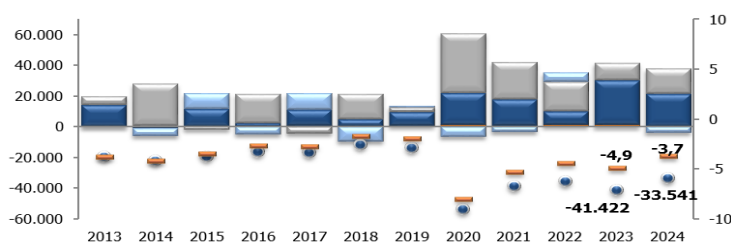
Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

¹⁷ Костот каплтале жанë мë тë улëта пëр шхак тë базëс сë крahasлмт нга прлл 2023, кур у пagua нжë шумë мë е лартë е флнцлмлт тë структурëс рругоре пëр пропектлн е Корлдореве 8 дхе 10е

Финансирање на буџетското салдо

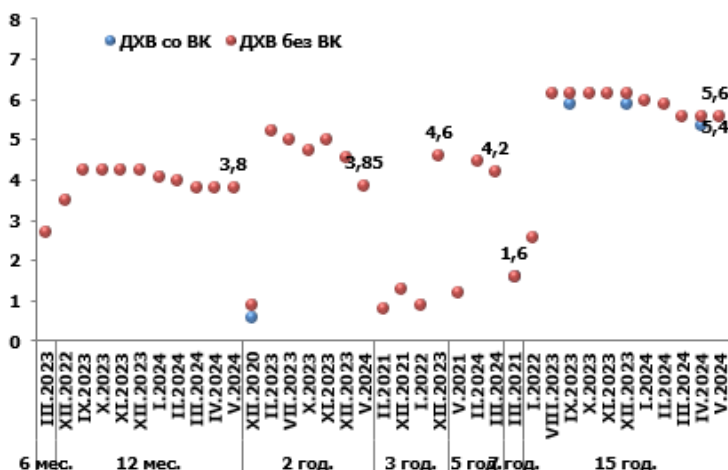

Ai financohet kryesisht nga huamarrja neto e shtetit në tregun e brendshëm dhe në një masë të vogël në tregun e jashtëm, ndërsa depozitat e shtetit në Bankën Popullore shënuan rritje.

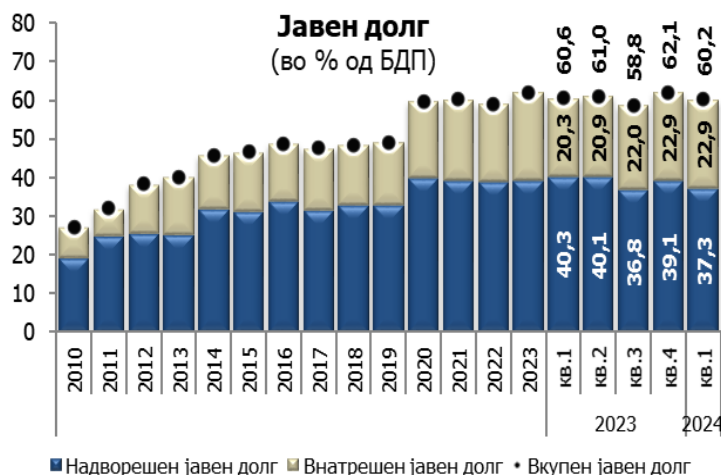
* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.
Извор: Министерство за финансии

Каматни стапки на државни хартии од вредност во проценти

Në maj 2024, në ankande të rregullta, Ministria e Financave mbajti normat e interesit për bonot e thesarit dymbëdhjetëmujore të sapoemetuara dhe ato pesëmbëdhjetëvjeçare pa klauzolë valutore në nivelin e muajit të kaluar përkatësisht 3,8% dhe 5,6%. Pas një periudhe më të gjatë, obligacionet shtetërore dyvjeçare u emetuan sërish pa klauzolë valutore, me një normë mesatare të ponderuar interesi prej 3,85%.

Извор: Министерство за финансии.

Нë fund të tremujorit të parë 2024, **borxhi publik**¹⁸ arrin në 60,2% të PBB-së (62,1% e PBB-së në fund të tremujorit paraardhës), nën ndikimin e uljes së borxhit të jashtëm publik.

Извор: Пресметки на НБРСМ врз основа на податоци од Министерството за финансии.

¹⁸Borxhi publik përcaktohet me Ligjin e Borxhit Publik ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 dhe 98/2019) sipas të cilit ai përfaqëson shumën e borxhi shtetëror dhe borxhi i ndërmarrjeve publike të themeluara nga shteti ose nga komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit, si dhe shoqëritë tregtare që janë në pronësi të plotë ose dominuese të shtetit ose komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe në qytetin e Shkupit.

Shtojca 1: Kategoritë treguese për konsumin personal dhe investimet bruto

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2022				2023				2024	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	апр
	<i>реални годишни промени во %</i>									
Промет во трговија на мало*	-10.5	-14.9	-16.5	-21.3	-14.0	-11.7	-13.0	-4.1	-9.6	3.7
Бруто приходи од ДДВ*	29.2	9.5	3.7	-7.7	-15.0	-9.5	-10.7	-1.5	1.6	16.9
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	-2.8	-1.5	-2.1	-9.9	2.0	4.7	1.4	14.5	15.3	28.4
Домашно производство на потрошни добра	2.2	-1.2	3.2	-3.6	6.4	4.9	-7.5	-1.2	-8.5	1.1
Кредити на население*	-0.5	-5.6	-9.2	-9.3	-6.6	-2.4	0.0	3.1	2.9	3.0
Просечна нето-плата*	0.0	-1.7	-4.6	-4.6	-2.8	3.6	6.6	12.8	12.5	-
Приватни нето-трансфери*	9.8	24.1	11.8	5.1	11.3	-8.4	-10.4	-1.6	-12.1	-
Пензии*	-3.4	-1.0	-10.4	-4.9	-2.5	1.3	9.9	13.4	17.1	14.4

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2022				2023				2024	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	апр
	<i>реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари</i>									
Увоз на средства за работа*	6.9	5.6	10.9	-1.3	-3.9	-1.9	-5.5	3.0	10.9	27.4
Извршени градежни работи**	-12.2	-5.9	-20.4	-12.8	12.4	-20.8	-8.8	10.7	2.8	-
Домашно производство на капитални производи	0.9	3.3	18.6	3.7	6.7	8.2	6.7	17.9	10.6	17.2
Државни капитални инвестиции*	-16.4	25.0	-47.3	55.6	-6.8	313.0	29.1	-4.0	27.6	-87.2
Директни инвестиции***	9615.9	-6349.8	10625.0	262.3	1114.3	-2026.8	-8584.5	-1964.6	5320.2	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	2.2	-2.2	-6.5	-6.7	-5.0	1.2	3.4	3.9	2.8	6.0
Залихи на готови производи	11.5	9.2	11.1	10.5	-3.1	-2.4	-3.8	-0.6	9.3	-

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (базна година: 2023=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.